

פרטיכל מישיבות ועדת המניין מס. כ"ג

שהתקיימה ביום ג' ט"ז באייר תשי"א (22.5.51) בשעה 8.30

- ב. מינץ - היו"ר
- ס. צמח
- י. בן-צבי
- ד. הכהן
- ז. ורהפטיג
- ת. טובי
- י. ישעיהו
- ע. ז'בוטינסקי
- נ. ילין-סור
- ש. מדלין
- מ. סנה
- י. ספיר
- א. פרי
- ד. שרי

נוכחו חברי הועדה:

- ב. שיטריט - שר המשטרה
- י. סחר - המפקח הכללי של המשטרה.

ס. ו. ז. מ. י. מ. :

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ג. מינץ :

סדר היום : - מקרי האחת מכוניות בירושלים.

הבעיה העומדת לסדר היום הועברה אלינו על ידי ועדת הכנסת לפני שבועות מספר. שר המשטרה ומפקח המשטרה הוזמנו להופיע לפנינו כבר לפני כן, אך לא היה באפשרותם להענות ולכן נדחה העניין עד כה.

כיוון שלפני כשכוע פנה אלי חבר הכנסת ז'בוטינסקי וביקשני להעלות את העניין הזה לסדר היום באופן דחוף, על כן אנו דניס בכך היום.

לפני שאנו מתחילים לשאול שאלות ולדון בעניין, מן הראוי לשמוע את דברי המפקח הכללי של המשטרה, סר י. סחר.

אני יכול למסור רק בקוים כלליים; מיני יכול למסור אינפורמציה סדוייקת, כי טרם השלמנו את החקירה.

ס. כסר :

היו מקרים של האחת מכוניות וחנזיות אשר נעשו על ידי אלמוניים. היתה לנו ידיעה, כחות אז יותר, שקיימת קבוצה אשר תפקידה להתנקש ביהודים המחללים את השבת. עשינו מאטץ גדול כדי לתפוס אותם תוך כדי פעולת האתה ולא הצלחנו.

לא קל להגן על מאות מכוניות המפוזרות בכל קצווי העיר כשספד השוטרים קטן. לעתים טובבו בחוצות העיר, במסך כל הלילה, שוטרים רבים במדים ובלי מדים ולמרות מאמצינו לא הצלחנו לתפוס את המחבלים בשעת מעשה.

כיום, מרבית המציתים בידינו ואנו מקווים שנוכל להביאם לדין על הצתת המכוניות.

זה כל מה שיש לי לומר.

היו"ר ב. סינץ :
בהודעת המטרה שבמסרה לעתונות נאמר, שהמטרה עוקבת זה חדשים אחרי מציתי המכוניות. בטוחני שזוהי אמת. אם כן, מדוע לא אמרה המטרה את האנשים שעקבה אחריהם ושהיה לה חסד שהם המציתים, כדי למנוע הצתות נוספות?

י. סחר :
לפי איזה סעיף היינו יכולים לאסור איש שלא נתפס בשעת ביצוע מעשה עבירה? אנו יכולים לאסור אדם רק לאחר שאנו מטובכעים כי נוכל להוכיח שהוא פסע.

היו"ר ב. סינץ :
האם רק לפני כשבוע ימים חל שינוי ביכלתכם להוכיח שהנעצרים אמנם פסעו?

האם יש קשר בין מציתי המכוניות והאגודה הקוראת לעצמה בשם: "ברית הקנאים"?

ואם כן, האפשר לדעת מהו מספרם של חברי אגודה זו?

ס. בגין :
אני מציע שבקבע את הנוהל לדיוננו: תינתן הרשות לכל חבר ועדה להציב מספר שאלות במסך זמן סוקצב והמפקח הכללי של המטרה יואיל להשיב לחבר השואל מיד לאחר הצגת שאלותיו ולא לאחר שכל חברי הועדה יטאלו את שאלותיהם.

היו"ר ב. סינץ :
אנו קובעים אפטרות לכל חבר ועדה לטאל שאלות במסך 5 דקות.

ס. טרי :
במידה שאני יודע, הטאלה הועברה לוועדה בעקבות הצעה לסדר היום שהציע חבר הכנסת ע. ז' בוטינסקי. גם ברצוני היה להציע הצעה כזו, אך מאחר שנודע לי שההצעה כבר הוצעה, הסתפקתי בזה.

ההצעה לסדר היום שהובאה על ידי ע. ז' בוטינסקי היתה: שהבית והציבור ידע, ובעלי המכוניות בשורה ראשונה, וכל אזור אחר במדינה שאינו חי אורח-חיים לפי הסולחן הערוך שטמונה עליו קבוצת המציתים, אם במדינה ובמטרה הנה הוא מוגן על ידי המטרה והמטלה ומהם האמצעים שהמטלה והמטרה נוקטים בהם כדי להגן על חרות האזרח.

כיוון שזו היתה הטאלה, הריני מבקש את היו"ר שנדון רק במסגרת זו ושב"כ המטרה יעשה מה עושה המטרה והמטלה כדי להגן על כל אחד מאתנו.

היו"ר ב. סינץ :
לצערי לא הייתי נוכח כשהטאלה הועברה אלינו. מבקש את מר ורהפטיג לטטר לנו מה בדיוק נאמר לוועדה.

ז. ורהפטיג :

את הנוסח המדויק של החלטת הכנסת איני זוכר. עד כמה שאני זוכר, היתה הצעה לחדר היום לדון על בעיית הצמת הסכוניות. כלומר, איך למנוע תופעה זו ומה יכולה לעשות הכנסת כדי להסתתף בפעולה למניעת הצמת סכוניות.

הכנסת החליטה להעביר את הדיון בבעיה זו

לוועדת הפנים.

כשהשאלה הועברה לוועדת הפנים, העמדתי סיד לסדר היום של הועדה. הבינותי שאי-אפשר לדון בשאלה זו ללא נוכחות שר-המטרה או הספקח הכללי של המטרה; ביטחתי להיות נוכחים בישיבת הועדה בבעיה זו, אך נעניתי כי אין באפשרותם להופיע. על כן העמדתי את הבעיה לדיון בתאריך שני של ישיבת הועדה. על כן נספל אלי מר ז'בוטינסקי בכנסת בטענות כאילו אני שותף לכנופית מציתי הסכוניות.

ב. סיטריט - שר המטרה :

מדברי מר ורהפטיג יכול להתקבל הרושם כאילו שר המטרה והספקח הכללי של המטרה נסוגו מלהופיע בפני הועדה. ברצוני להודיעכם שאנו סוכנים תמיד להופיע בפני הועדה בשעה מסויימת, אך בתנאי שלפני כן נקבל הודעה על הזמן שבו עלינו להופיע.

היו"ר ב. סינץ :

להלן תוכן הסכנו שהועבר לוועדה על ידי מזכירות הכנסת:

"הריני להביא לידיעתך, כי בישיבת הכנסת מיום כ"ט באדר א' ט.ז. (7.3.51), הוחלט להעביר לדיון לוועדת הפנים, את ההצעה לסדר היום בדבר סקרה שריפת סכוניות בירושלים, שהועלתה על ידי חבר הכנסת ע. ז'בוטינסקי."

עד כמה שאפשר לא נחרוג מענין הצמת הסכוניות

בירושלים.

ע. ז'בוטינסקי :

רבותי, ברצוני להטביר איך קרה הדבר ולמה העליתי את השאלה.

השאלה הועלתה על ידי עוד לפני כ-4 חודשים.

כלומר, הבאתיה לפני נשיאות הכנסת ועברו כחודשיים עד אשר ניתנה לי האפשרות מטעם הנשיאות לדבר על כך בפליאה ועוד כחודשיים עברו עד שהענין הובא לכאן. מבלי להכנס לשאלה מי אחראי לכך שעברו 4 חודשים מאז הגשתי את הבקשה ליו"ר הכנסת, אך בינתיים הוכח לציבור, וביחוד לציבור הקנאי, כי לית דין, שהכנסת מתיחסת לענין בליצנות ידועה.

יש בארץ קבוצת אנשים וחוגים - ואין זה מהיום, דברתי על כך עוד בחודש נובמבר 1948 - שמטרתם להסליט אורח-חיים דתי על כל האוכלוסיה - לפחות על כל האוכלוסיה טמוצא יהודי, ושנשכילם לא קיים יהודי שאיננו דתי; לדעתם חייב כל יהודי לנהוג בדרך ידועה. ולמען הסליט מטרה זו הם מוכנים להשתמש בטעמי אלמות.

מטרת דיוננו כאן-שהכנסת תנקוט בעמדה, תעזור

לבער את הנגע הזה. בטאסצי המטרה בלבד לא ניווע. המטרה מחוסרת אונים. אף אם יתנו לה את כל הסמכויות ואף את חוקי המעצב העליון הבריטי, היא לא תוכל להשתלט על הנגע. מקורות הנגע הם בזה שאין במדינה הזו חוק יסוד.

הקבוצה שהיתה בין המפלגה הגדולה בכנסת לבין

החזית הדתית, שכתוצאה מטנה הוחלט שלא לדון בבעיות היסוד והוחלט למעשה שלא לסלא את שליחות האטיפה הסכונות - לא לעשות חוקה; הקבוצה הזו איפטרה לכל אחד מאתנו - לקנאים מצד אחד ולאפיקורסים מצד שני - לפדש את המצב החוקתי של המדינה כפי רצונו. אני למשל חי במדינה הזו מתוך שיכנוע שזוהי רפובליקה דמוקרטית עם שוויון-זכויות, עם חופש מצפון, עם אפשרות לנהוג

כפי שרואים. כטרומני כי טה סקרה בכנסת טאטר הנחה זו.

הקנאים, והפחות קנאים, חיים בהנחה שהיות ולא חקקו חוקת יסוד לפי רצון האפיקורסים בטדינה, הרי זוהי הוכחה שחוקת היסוד של הטדינה היא חוקת השולחן הערוך והבעיה היא איך להסליט חוקה זו.

כשאין מחוקקים חוק, - הדבר מביא לידי

טבירת חוק.

בזה שטפא"י עשתה ברית עם החזית הדתית, ניתנה אפשרות לחוגים הדתיים בטדינה לסחוט סכל החוגים ביטוב, כי לא היתה מפלגה ביטוב שהיתה יכולה לעטור בפני הלחץ; בכל מפלגה ישנם כמה חברים דתיים. חברים אלה היו באים אל סרכז המפלגה וטוענים כי אם לא יכניסו למצע המפלגה מעיפים על סמירת טבת, הרי ההטונים הדתיים התוטכים במפלגה לא יצביעו עבורה.

כשהגיעו לבחירות העירוניות האחרונות, באו אותם החברים סכל המפלגות ואטרו: הטעיפים שהוכנסו כנ"ל אינם סספיקים; כדי להוכיח להטונים הדתיים שאתם באמת מתכוונים לכך, עליכם להעמיד כראש הרטיסה או בטקום נכבד ברטיסה, אנשים דתיים. כך קרה שבבחירות לעיריית ירושלים נבחרו חברים השייכים לתנועות דתיות. אולם, כשעיריית ירושלים התכנסה, התברר כי ט-21 חבריה רק כ-10 דתיים למעטה.

הכנסת צריכה להתרכז בדברים שהם מחוץ לסגרת המטטרית. להפטיק לתת עידוד למטטה הרוצה להפוך את הטדינה לסדינה תיאוקרטית. אם יש רוב בכנסת הזו ובעם הרוצה סמדינתנו תהיה באמת חפטית, הרי הדבר צריך להתבטא בחוק ובכל חיי הטדינה.

איננו נלחטים בדת, אלא בציבור ידוע של הדתיים. פעולותיו של ציבור זה עזרו לשמור על הטבת בירושלים, כי הם הפחידו אנשים רבים. אלה הרוצים להסליט סמירת טבת בירושלים, ברור שהם תוטכים ונהנים בצורה זו או אחרת טפעולות הקנאים.

הכנסת צריכה לחוקק חוקי יסוד ועל ידי כך

תיפסק האנדורלמוסיה.

בנוגע לפעולות נגד הקנאים עצמם, הפעולות טועטו עד כה לא היו יעילות. אילו אפשר היה להטציא מחבולה כדי לתת פרטום למציתי הסכוניות ולהפכם לגבורי היום, הרי טזה נעטה על ידי הפעלת סעיף טס. 111, נגדם.

אני מדבר בטם הסיעה טאני סטתיף אליה. טהי הסיעה - זאת תקבע ועדת הכנסת. אנו חוטבים טיש לנהוג בזהירות רבה בהענטת אנשים אלה. בפני הועדה טונח תזכיר של הליגה לסניעת כפייה דתית ובו כמה האעות פרקטיות. אחת מהן: בטעה טטעניסיים אדם בקטר לפעולה בלתי חוקית על קנאות דתית, אין להטיל עליו עונט חסור, אלא לאפטר לו להחליפו בקנס גבוה; כיוון שאת הקנס יצטרכו לסלם תוטכיו ולא הוא עצמו. ועל ידי כך, בטקום שהנענט יהפוך לגיבור, הוא ייחטב לסרדן טבטבילו יט לחזר על הפתחים ולבקט תרוטות למען שחרורו.

היור ב. טינג :

אנו דנים כאן רק סכחינה מטטרית טכנית. על כן הצעותיו של ע. ז' בוטינסקי אינן במקומן ואני מציע לו להביאן לוועדת החוקה וכן גם את ענין העדר חוקה בטדינה.

י. ספיר :

טאז שהתחילו בהצחת הסכוניות אפטר היה לסכם, פחות או יותר, את הטטגרת בה אפטר היה לציין את הנוטאים. עם הטטך הטריפות ורציפותן, אפטר היה לוטר שאין זה ענין של סמתונים, אלא טיש לחפט את הטבצעים בטטגרת ידוע, לא בכל הארץ, אלא בחלק טטוים של ירושלים. ז.א. שחקירת המטטרה היתה יכולה להצטמצם בטטח ידוע. אם כן, בטטלת הטטלה: אין נוהגת מטטרה בכל טקום אחר בעולם, כשהיא יודעת פחות או יותר את מטגרת עוטי הפטע ויודעת את טוב הפטע?

המפקח הכללי של המשטרה אמר כי קשה לשמור על מאות
מכוניות המפוזרות בכל חלקי העיר, כשהיא ידוע כי ישנה קבוצה הטורפת
מכוניות, גם אם שמות חברי הקבוצה לא היו ידועים, הן אפשר היה במקרה כזה
לסמן לאנשיה פח.

מדוע לא נקטה המשטרה באמצעים כדי לעקוב אחרי
הקבוצה הפוטנציאלית, בטקום לשמור על מאות מכוניות?

אם עוקבים אחרי התפתחות העניינים במשך שלושת
החדשים האחרונים, מתקבל הרושם שפעולות המשטרה היו רופפות יותר מדי.
אילו היו נוקטים באמצעים חריפים יותר, ללא כל ספק שאפשר היה להשיג משהו.

מתקבל הרושם - ולא רק אצל חוג מסוים - שהתפתחות
העניינים בפעולות המשטרה הובילה לקראת קליימקס כמו שבא, בזמן שבא.
רציתי לשאול אם אין לציבור רשות לפרט זאת בצורה כזו.

ענין כזה כמו הצגת מכוניות וכד' יכול לקרות,
בצורה אחרת, גם במקומות אחרים. מהודעת המשטרה מתקבל הרושם שרוב
המצייתים בידיה. האם אני יכול להתרשם שאין צפויה מצדן סכנה כזו?
איך רואה המשטרה אפשרות להתגבר על תופעות כאלה המתבטאות במעשי אלפנות,
בין בצורה הטעמית ומהאמתובעת מהציבור כעזרה לסביעת סקרים כאלה?

י. סחר:
אתחיל בתשובות למר ספיר, חושבני שהוא עושה את
הענין פשוט מדי אם הוא אומר שזוהי קבוצה קטנה ולאפשר היה לעקוב אחרי
אנשיה וכי קל היה וצריך היה לעקוב אחריהם. אני מניח שהמשטרה אינה
כל כך בלתי-יעילה והיא יודעת שיטות של גילוי פרטות כאלה. אבל,
עליכם לזכור דבר אחד: שלמשטרה אין בולטת פוליטית. איננו יודעים מה
נעשה בחוגים ידועים אשר מטבע הדברים צריכים היינו לדעתם.
אני מזהיר כאן שאין לנו סודיעין בטום תנועה ומפלגה פוליטית.

הגענו לפרטת ההצעות עם התחלת ההצעות ממש
בירוסלים ואז התחלנו ללמוד את בעייה. הענין אינו כל כך פשוט.
החוג החרדי בירוסלים והישוב הישן אשר אפשר היה להניח שמתנו יצאו
המצייתים, חוג זה אינו כל כך קטן;

לאחר שעלינו לענין זה - וזה לאחר התפתחות
שנסככה חדשים אחרים - קרה המקרה עם פרטת הכנסת שכרגע איני יכול
לדבר עליו. אני יכול לומר רק זאת: הגענו לפעולה חלופה כשהגענו
למסקנה שארגון זה הפך לארגון טרוריסטי מסוכן.

כל זמן שהענין נגע רק להצגת מכוניות, פרט לסביעת
אצבע אחת על בקבוק נפט, לא היו לנו כל עקבות ולא היה במה להאחז.
נקטנו גם בשמירה על מכוניות וגם בעיקוב אחרי אנשים. מה שהגענו היה
היה כתוצאה מעיקוב. כך הגענו גם לפרטת הכנסת. כדי להגיע למאמרים
בקנה מידה רחב, היינו צריכים הוכחות יותר רחבות מאשר נסיון להציג.
לא האמנתי שתהיה התפתחות כל כך מהירה עד להתנקשות בכנסת; חשבתי
שהטעבר מהצגת יהיה יותר אבולוציוני, אך הטעבר היה מהפכני ממש.

בכל הרצינות והחגיגות אני אומר כאן שהמשטרה
אינה מסמסת מכסיר בידי שום מפלגה פרט למדינה.

ידעתי שבאם לא אגלה חומר מספיק קדי להעמיד
אנשים לדין, עלולה לקום הצעקה. ידעתי שאם לא אנקוט היום צעדים,
בעבור אולי סחר למעטי רצח. לכן עשיתי את אשר עשיתי. יש בידינו
חומר מספיק, לדעתי מסכנע, אני חושב שאוכל לשכנע בית-דין בישראל
שאנשים האלה חברו יחדיו לעשות מעשה פשע.

איני יכול להבטיח שכל אנשי המחתרת הזו בידינו;
אני חושב שמרביתם בידינו. אבל, הנה בליל שבת האחרון הודבקו כרוזים

עם "יר החורה" המודיעים: אנו נמשיך בענין.

כלום יאנץ מוכנע שטרבית חברי הקבוצה

כרגע ביריבו; לאור מה ששמעתי אתמול בכנסת, אינני יודע אם לא בצטרך לשחררם ואז הם לתארגנו מחדש. יש כאלה אשר ידוע לנו שהם חברי המחותר הזו והם אינם ביריבו, הם מסתתרים. מחתרת זו טרם חוסלה וכל מה שהיה אתמול בכנסת מחזק את ידיה.

לא השתמשנו בפקודה למניעת טירור, כי

היא מדברת על ארגון המסיף לרצח ולחבלה. אינני עורך-דין ולפני שיעצתי לממשלה להשתמש בסעיף 111, התייעצתי עם היועץ-המספטי ועם שר המספטים אשר היו מוכנעים ואי-אפשר להשתמש בסעיף למניעת טירור. יש רק חוק אחד אשר לפי עניות דעתי הוא החוק שלפני יכולנו לפעול והיינו חייבים לפעול. לכן יעצתי למטלא מקום ראש הממשלה להשתמש בסעיף 111. לא היתה לי דרך אחרת.

מה עושה הממשלה כדי להגן על הצבור?

והאם הצבור מוגן בפני המציתים? אינני יכול להבטיח זאת, כשם שאינני יכול להבטיח כל בית בפני גניבה, כי אז זהיה עלי להעמיד שוטר ליד כל בית. יש לנו רק 4 אלפים שוטרים אשר צריכים לעסוק בכל הפעולות המסטריות הרבות. יש לנו צורך לפחות ב-6 אלפים שוטרים. למטרה, בכל מקום, יש מחסור של 20-30 אחוז מכוחה. לכן אינני יכול להתחייב שלא יהיו מעטי פסע בכלל וגם מעטי פסע מסוג זה. אני מקווה שאם המציתים יתחילו בפעולותיהם שנית, נגלה אותם במהרה.

כמה הם חברי "ברית הקנאים"? לדעתי, כמה

עשרות אנשים ונשים. (יש ביניהם גם נשים).

בשאלתי בכתב האם יש קשר בין אגודת

"אח ואחות" ו"ברית הקנאים". אני חוזר ואומר כי אינני יודע מה נעשה בתוך הארגונים הפוליטיים.

היש קשר בין אגודת ישראל, אגודת פועלי

ישראל לבין הקנאים? (גם שאלה זו נשאלה בכתב). עד עכשיו אין כל הוכחות. תפסנו אנשי שחלק מהם חברי צעירי אגודת ישראל, תפסנו גם חומר רב וצריך כוונ פיזי כדי לקרוא את כולו. עד עתה לא גילינו קשר העולה למעלה.

עוד שאלה שנשאלה בכתב: כמה סכוניות

נשרפו? - עשרים וכמה סכוניות. אמאצי ההצתה היו פרימיטיביים ביותר.

בסוף החדשים שעקבתם אחרי הנאסטים, האם לא יכולתם לאסור אותם?

הינ"ר ג. סינצ:

יתכן שסקולי אינו נכון. אבל אני שקלתי

ג. ספר:

את הענין בכובד ראש. לאסור אדם רק על סטן חשבו; שלא אוכל להוכיח בבית המספס את אשמתו; אין כל טעם במאסר כזה. כל עוד לא תפסנו את המושעים ביעת מעשה - ולא הצלחנו בזה לפרות שהשתדלנו; שוטרים הסתובבו בחובות בעשרות בכל לילה הן במדיים וללא מדיים. האנשים האלה למדו את הטכניקה יפה. זו היתה מחתרת מסודרת ומאורגנת והיה מי שלימדם כצד לפעול.

יש בעצם כאן שתי האשמות נגד הממשלה:

ג. בן-צבני:

אחת - מדוע לא היתה די נמרצה בחדשים

האחרונים ולא הניחה ידה על מבצעי הפוע?

שנית - (וזה לא רק נגד הממשלה) - מדוע

השתמשה כעת באופן דרמטי בחוק החרוץ סימי המנדט?

לר/אב

ישיבת ועדת הפנים
22.5.51

אם יבטלו כעת את החוק, ייווצר ואקום
ואם יקרה סקרה בוסף, המסטרה תצטרך
לחכות עד שתהיינה בידיה הוכחות מספיקות.

מה עשתה המסטלה עד כה כדי לגלות את
האסטים שנחביו? ואיך נמסך זמן רב כל כך, כי הרי עברו כבר חודשים מאז
התעוררה השאלה מפל דפי העתונות ובכנסת?

איך אפשר בכל זאת למנוע היטנות פעולות

כאלה?

ד. הכהן :
בשאלה על ידי מר ספיר שאלה: מדוע לא
סמנו פח לפוטעיים? איני שואל שאלה כזו,
כי אני בטוח שהמסטרה נקטה בפעולה כזו ובודאי בעוד הרבה פעולות נוספות.
אולם, סחתרת זוהי קבוצה המערימה על כל משטרה. חיטול סחתרת הרבה יותר
קשה מכפי שהוא נראה. אני אומר זאת מתוך ניסיון וידיעה, כי אנו בזמנו
גם כן עשינו מלאכת סחתרת. אף אם יעמוד לרשות מר סחר כל התקן הדרוש,
גם אז לא יוכל להתגבר בנקל על פעולות סחתרת.

יש לעקור תופעה זו מן השורש מתוך
השפעה צבורית. מטבעה של כל סחתרת שהיא מקבלת עידוד ואהדה של הציבור
זחוסר אהדה לפעולות המסטרה נגדה.

כל התוסך כפוטעיים אלה היום וכל
המכשיל אותנו בענין כזה יהיה חייב להילחם נגד אנשים אלה סחר כשאויל
תהיה בארץ סחתרת לסלחסה בציבור הערבי או בכל ציבור אחר. וקל מאד
להקים כיום סחתרת כזו. הייתי רוצה לדעת כיצד הללו ידברו אז נגד
המסטרה שתצטרך לנקוט באמצעים כדי למנוע זאת.

מה הזלזול בחוק האנגלי רק מפני שהוא
אנגלי? אפשר לחוקק חוק דומה ולהדביק לו סגן דוד. מה הבהלה?
מפני שהחוק מופעל נגד יהודים? הרי כל המסטרה פועלת נגד יהודים.
באמצעים דמוגויים כאלה אנו רק חותרים תחת פעולות המסטרה, אשר למעשה
אנו צריכים לבסס אותה.

מצבנו בתור ועדת של הכנסת ובתור חברי
כנסת אינו מרשה לנו לנקוט עמדת אופוזיציה פרטיזנית מסוללת יסוד כזו.

י. סחר :
מדוע לא היתה פעולתנו נמרצת?
על כך כבר עניתי.

קויתי לסטוע קצת דברי סנח למסטרה, ספיקם.
כיוון שלא השמעתי דברים כאלה, אני סוכרר לאסור, יבא אני חוטב את
פעולתנו שנעשתה לפעולה מסרתית נאה ביותר, שבמסך חדשים מעטים
הצלחנו לגלות סחתרת ולעצור כמעט את רוב אנשיה. זוהי פעולה מסרתית יפה
מאד.

אם לא נקבל את 'עזרת המוסר המחוקק, לא
נוכל להתגבר על נגע זה. עליכם לחשוב היטב לפני שאתם מבטלים את החוק.
האחריות הסופית אינה בידי המסטרה; היא בידיכם.

י. ספיר :
לא קיבלתי תשובה לשאלתי: מה עושה מסטרה
בארצות אחרות בלי סעיף 111?

י. סחר :
באנגליה, בשעת חרום הסתמסו בסעיף
111. 18 שהוא גרוע יותר. אל תסכחו שגם
אנו נמצאים עדיין במצב חרום, במצב סלחסה. באנגליה עונה החוק הפלילי
להרבה שאלות שאינן בחוק שלנו. החוק הפלילי שלנו הוא של סדינה קולוני-
אלית ולא של סדינה סוברנית.

ז. ורהפטיג :

האם נחשוב כי כדי לעכב את פעולות הקנאים, או לחסל אותן, נוכל להגיע לידי כך על ידי ויתור על דרישות צורקות או על ידי קבלת חוקת יסוד וויתור על מנוחת השבת?

אנו נמצאים עשרות בשנים במצב שקבוצת הקנאים וקבוצה הרבה יותר רחבה כותבת על סיעתנו דברים הרבה יותר נוראים. הייתי מביא לפניכם קצת מן החומר שנכתב מהי פעם נגד "המזרחי", "הפועל המזרחי" והרבנות בכמה עתונים שיש להם רשות הופעה.

אל תקטרו את ענין החבלות בתביעות צורקות. אם יהיה מטורף אחד, צפתי, אשר יגיד כי ברצונו לירות בראש הממשלה שלנו, כי על ידי כך ברצונו להביא לידי שלום בעולם, האם פללית? נוותר על דרישתנו לסלום בעולם?

אני מבין שצריך לעזור למסטרה ואנו מסתדלים תמיד לעזור לה כי ידועה לנו המעמסה שעל כתפיה. אבל, רבותי, אפילו באותם האמצעים שיש, מוקסה בעיני מדוע במסך חדשים אי אפשר היה לגלות דבר. אם ידעו על קיום הקבוצה במסך זמן רב, - כך מתברר מהודעות המסטרה - מדוע לא השתמשו לפני כן בסעיף מס. 111? ומדוע אי אפשר היה להסתמס בו אז ולפני 6 שבועות? ואם כן הוא, אז אולי מגיעים באמת למסקנה שחייכו לרגע הגדול.

ברצוני לדעת:מה היתה הפעולה הצבורית שנעשתה על ידי המסטרה ועל ידי הממשלה בענין זה?

ברצוני לדעת מהו גיל הנעצרים?

ב. שיטרייט - סר המסטרה: גיל הנעצרים - 19 - 21 שנה.

ז. ורהפטיג :

האם אין חסד שלא כל פעולות ההצתה נעשו על ידי קבוצה זו, כי לפעמים ישנם דברים המעוררים קצת חסד. למשל, - אותו הכרוז של "היד השחורה" שהודבק בליל שבת לא מתקבל על הדעת שקנאי דת ידביקו כרוזים ויציתו מכוניות בליל שבת. האם אין להניח שיש עוד איזה כוח אחר מעורב בענין; כוח פרובוקטיבי, או איזה כוח אחר הרוצה לנצל את מסווה הקנאים וכד'?

האם אין מפקח המסטרה סבור כי אותו האופן של הגילוי והפרסום הגדול שניתן היה בלתי מתאים באופן פרופורציונאלי לענין? אולי דוקא אותו הפירסום עשה את הרוסם ההפוך בזה שעשה את האנשים האלה לגבורים, בה בטעה שהענין היה יותר מגוחך מאשר רציני?

ב. שיטרייט - סר המסטרה: שאלתם את המפקח פרטים והוא ענה עד כמה שיכול היה לענות.

נראה לי כאילו המסטרה עומדת בפני חקירתכם והדבר תמוה בעיני.

קבוצת אנשים מאיזה שהוא חוג התחילה בפעולות שהחוג הדתי תיעב, או כפי שאומרים כעת, מתעב אותן ושהן עבירות חמורות. בכנסת קמה סערה ודעס. לא אחת שאלו את סר המסטרה שאלתו! מדוע אינו עושה דבר נגד פעולות אלה ומה עושים נגד כפיית הדת בחיינו בדרך של אלמות. ובכן, המסטרה עוקבת. האם אתם חושבים שכל מסטרה מסוגלת לגלות עבירות במסך 24 שעות; אינכם אלא טועים. יש וחקירת פסע אורכת שנים.

סר מפיר שמע כבר פעמים מספר את דברי בכנסת, כשאמרתי כי אם המסטרה הטובה ביותר בעולם, אם אין לה שיתוף פעולה מצד הציבור קשה גלוי העבירות, היא לא תצליח. לבני מה הדברים אמורים? כשעברתיין פוסע ועל המקום לא נמצא שוטר; השוטר בא רק אחר כך; הוא מתחיל לאסוף ידיעות ולא תמיד ידיעות שלמות; לפעמים שברי ידיעות ואותן הוא מאחה אחת לאחת עד אשר הוא מגיע לתמונה מסויימת וכשהוא מגיע לכך, הוא מתחיל לפעול.

ברשות הרבים לא הציתו סכונות.
לא נמצא איש אשר יוכל, ולוא גם בדמיון, לומר לשוטר לאן סובילים העקבות. אפילו אם היה מי שראה את המצית הוא לא הודיע: ראיתי אדם עוסד ליד סכונות ועמידתו עם היתה חסודה.

ישנו חוק בענין העונשים הקיבוציים. בזמנים מסויימים, כטעבירות היו מתרבות במחוז מסוים, היו מסילים עונש קיבוצי על אותו מחוז או מוסבה. האם רציתם שכלך בדרך זו? בודאי שלא נלך בה, אלא רק אם הכנסת, או הממשלה, יחליטו על כך.

המסטרה אתמול והיום עומדת כאילו נאטמת בגלל זה שגילתה עבירות. האם ברצונכם שנשכח ולא נעשה כלום? כמסציתם סכונות ואיננו מגלים את המציתים, - אנו לוקים; אם אנו מגלים אותם - פא אז אנו לוקים שבעתיים.

איתרע מזלנו והענין נתגלה באוירה שכולה מורעלת; כולם עטים על הסלל הזה וכמובן שתולים על המסטרה כל מיני בוקי טריקי ומאשימים אותה כאילו היא איזה אורגן של הממשלה. כאילו כל הענין בויים. אפשר לחשוב שכיום בהיר אחד הלכנו למוסד מסוים, חפרנו מקום סתר והטטנו בו נשק וחסרי הצלח ואחר כך העמדנו טורה של סופרים וכתביט אשר המציאו חומר איום ונורא וחומר זה הוכנס על ידנו למקום מסוים.

לא נוכל לגלות על רגל אחת ובריש גל את כל הידוע לנו. כולכם תדעו זאת ברגע שהענין יובא לבית-דין.

דבר שאני נזבע עליו, אני צריך קודם לברר אם יש לי יסוד לכך. קצין ההולך להיטבע צריך לפני כן ללמוד את האשמה ואת הענין בסידה כזו שיוכל להיטבע שיש מקום להעמיד את החשוד לדין.

במקרי עבירות רגילות מופיע מתלונן המודיע: אתמול הוכיחתי; אני חושד באדם פלוני, כי הוא יריבי. במקרה כזה בא שוטר לבית המספט ואומר: קרתה עבירה כזו וכזו; אסרתי פלוני; יש לי יסוד לחשוד כי הוא שביצע את העבירה.

לא יכולתם להיטבע בפני שופט; וסדוע יכולתם לססוד את הפרסום הרב לעתונות בודאות כזו? ז. ורהפטיג :

ב. שיטריט - טר המסטרה : אני יכול להודיע לכל העתונות שהיום בשעה מסויימת יתאספו אנשים במקום מסוים או שתפסתי מספר מסוים של אנשים. אבל כשברצוני להודיע שפלוני קוטר קטר, צריך שבתחילה תהיה לי איזו סידה של הוכחה שעליה אוכל לבטט הטענותי.

מדברייכם אפשר לקבל רושם כאילו המסטרה היא כנופיה טרוריסטית הכולאת אנשים ללא חוק ומשפט. השתמשנו בחוק הקיים בישראל. כל זמן שהחוק לא בוטל, - המסטרה משתמשת בו. ישנן עבירות שהן פליליות גרידא; וישנן עבירות שעפ"י שהן פליליות, הן ספוגות פוליטיקה. ראייה היא שהמסטרה לא אסרה עד היום רק את 53 העצורים הללו אלא יותר מאלפי איש ועד היום לא קם רעש כזה. ומה יש ללמוד מרעש זה?

אולי תתנו לנו בחוק הרגיל הוראה שמוחר לעצור אדם במשך שבוע ימים לפני שמביאים אותו לבין הדין? אבל, כשהחוק אומר לי שעלי חוך תקופה מסויימת להופיע בפני בית-משפט ובאותה תקופה טרם סיימתי את עבודתי, אין לי חוק במדינה שאני יכול להעזר בו.

התיעצנו עם היועץ המשפטי ושר-המשפטים אשר יעצו לנו להשתמש בסעיף 111. הכנסת אינה יכולה לתת למשטרה הוראות כיצד לנהוג. יש חוק ואני מקיים אותו. אם המשטרה ביצעה פעולה בצורה בלתי מתאימה לחוק, יש לכם הרשות לעורר זאת בכנסת. אבל אם עצרנו אנשים, ולאחר התיעצות עם היועץ המשפטי? מ"מ ראש הממשלה אשר לא יזק להשתמש בדרך זו. אילו היינו פונים ישר לשופט מבלי להפעיל את הסעיף, היה מצב הנעצרים הרבה יותר גרוע. כי השופט בודאי היה נותן לנו פקודה ל-14 ימי מעצר. (זאת לאחר שהיינו נשבעים כי יש יסוד להאשים את הנעצרים).

נ. ילין-מור: מהו נוסח הטבעה של קצין בפני שופט הטלוס?

ב. מיטרוט + סר המשטרה: "אני נשבע באלוהים שיש יסוד נכון להאמין שאיש פלוני ביצע פשע מסוים" או: "אני נשבע בחן צדק שיש יסוד נכון... וכו'."

אילו המיזורה היתה מקבלת פקודות מעצר ל-14 יום נגד כל העצורים, היתה לאחר תקופה זו מתחילהם להגיש בקשות לשחרור הנעצרים בערבות. המשטרה יכולה להתנגד לשחרור כזה ואז, לרוב, השופט אינו מסחרר.

המשטרה אשרה 53 אנשים ותוך שבוע ימים שיחררה 26 מהם, למרות שאינה מסוכנעת כי הם חפים מפשע. אולם, הם שוחררו מפני שלמשטרה אין היסוד המסטיק להוכיח נגדם. יחכן טעד סוף השבוע נסחרר עוד אחדים מהנעצרים.

בכל מדינה בעולם יחנם חוקים לחעת חירום. האם טלחנו אנשים למחנה רכוז? ממתי הפך בית-כלא מאסרתי למחנה רכוז? האם רק מפני שלפי החוק הקיים ניתנה נגד אנשים מסויימים פקודת מעצר? בימי המנדט היו קציני המחוז יכולים לקבל, בקלות רבה, פקודות מעצר. אנו לא השתמשנו בדרך זו.

כל קציני המשטרה מאוכזבים ואומרים: "מדוע אנו שורחים לגלות עבירה? וכסמגלים את העבירה חוקפים אותנו." כטבועו עבירות טענו: מדוע אין המשטרה מגלה את מבצעייהן? יש לי משאלה אחת אליכם: סייעו לנו לעקור את הרע מחוכנו.

ס. מרלין: האם מציתי המכוניות הם חברי "ברית הקנאים"?

י. סחר: כן.

ס. מרלין: האם יש הוכחות כי האנשים אשר טולחו למעצר בצמון הם חברי "ברית הקנאים"?

האם קיבלתם ידיעות מסוכן פרובקטור?

ברצוני להבין האם הפצצה שהחכונונו לזרוק בכנסת היתה פצצת דמעות ועשן, או פצצה שהיתה יכולה לגרום לאבירות כנפט; ואם באמת היתה כבר הפצצה ביציע הכנסת; ואם הפצצה היתה עלולה באמת לגרום לאבירות רציניות, - מדוע לא תפסו את הפצצה והאיט הנוטא אותה במקום?

אין התאמה בין העניינים המריטוריים של הכנופיה ובין ההצגה הסנסציונית של העניין. בזה מכשילים את ההכרח להילחם באופן יעיל בקנאים הרוצים לכפות דעותיהם על הציבור.

דבר אחד צריך להיות ברור: כל זמן שחיינה קבוצות או מסלגות שתחוכנה כי אפשר לכפות ענייני דת בצורה תחוקתית, או בצורה אדמיניסטרטיבית; וסענין של דת אינו עניין של הסראה עליונה או רגשות, אלא אפשר להעבירם בתחום של כפייה תחוקתית; וימצאו גם אחרים שימטיכו את ההגיון הזה גם הלאה.

כל זמן שעניני הדת יהיו בידי אדמיניסטרציה של המדינה יהיו לנו קשיים רבים, כי עניני דת צריכים להיות ענינים של הקהילה. עלינו לדון באופן יסודי איך להכדיל בין האדם והקהילה. איני יודע איך במקרה הקונקרטי הזה להעלות את הבעיה. אבל לאחר סנסיים את הדיון בענין זה נצטרך להתחיל בדיון רציני איך להפריד בין עניני המדינה והדת.

מ. סנה :

לנוכח הדיון שהתנהל כאן, כרצוני להעמיד את הסר והמפקח על שעות אחת טיפס בידם: כאילו אפשר לתלוט את המסורה מהמספר. הסר אומר: "אינני פוליטי". כל סר הוא פוליטי. המפקח אומר: "הוציאנו מריב המפלגות". אבל, המסורה בנויה על יסוד יחסי כוחות בין המפלגות; היא פונקציה, מכאיר, לא דבר עצמאי. אילו היה חרכב כוחות אחר במדינה, אז גם המסורה - לא החוטרים - היתה אחרת. אילו היה אצלנו, כמו בכל מדינות העולם, הסר הפנים הוא גם סר המסורה, האם הוא היה נותן הוראות לפעול בצורה שפעלתם? אם כן, איך אפשר להטריד את המסורה מהמספר?

בכל הענין אסמה ממסלת הקואליציה מפני שהתחמקה מלמלא אחד התפקידים הלא-נעימים שהיה צריך למלא אותם עם קום המדינה - לקבוע למדינה הזו חוקה; ואם לא חוקה, - לפחות חוקי יסוד. היה צריך לקבוע את המותר והאסור בחוקי הדת והמדינה. הסאירו חלל ריק, ואדם כיסר בעיניו יעשה. מצב זה מתקם בנו כעת.

איננו רואים את קבוצת הקנאים כקבוצה דתית, אלא כקבוצה אנטי-לאומית. קבוצה זו סוללת את קיומה ועצמאותה של מדינה-ישראל. (לדוגמא: - הבריחות לעבר הירדן וכד'). לדעתם אם המדינה אינה דתית ב-100% - מוטב שלא תחקיים כלל. קבוצה זו סוללת את קיום המדינה מפני שאינה מדינה על יסוד קיום מצוות התורה.

במזרח התיכון אין ארץ שלא תהיה בה קבוצה קנאית כזו; דתות ים-טונות. כאשר בעתיד תתגלה מהות הקבוצות האלה, אז אם כי הן נפרדות ואחת אינה יודעת על רעותה, תמצאו טיפס נקודה אחת מסותפת שממנה נמסכים חוטים ל"אחים המוטלמים" ולקבוצה בפרט סרצחה את עלי רזמרה ולקבוצה סבירוסלים. מרכז הקבוצה הזו אינו במזרח-התיכון. אחס תיווכחו בזה.

צריך לפעול נגד קבוצה זו. אבל, הפעולה המסטרית לא חוקית אם לא יהיה התנאים החברתיים הציבוריים עליהם עמדתי - סיוג מקומה של הדת, סיהיה חופס לדת וצרכי האנשים הדתיים יסופקו והמדינה תדאג להם, אבל סיהיה ברור כי עד גבול מסוים דת, ומגבול זה והלאה אין סלטון של דת.

אין ז.א. סכל עוד אין עוטים זאת יס לתת לפוצץ את הכנסת.

זה ססעיף 111 הוא חוק בריטי כמובן שאינו מוסיף לו חן. לא דרסנו לבטלו רק מפני שהוא חוק בריטי, אלא מפני שהו חוק סרירותי המעביר את הסמכות המספטית מהרשות הסימוטית לרשות המבצעת. איני רוצה להעביר לסלטון המבצע את הסמכות הסימוטית, ואיני מגלה סוד אם אני אומר שאני עוסח זאת חוך הגנת זכויות האזרחים שנחנו לי מנדס להגן עליהם.

ראס
הסלטון המבצע קבע שהפגנת ועד הסלום שנערכה בחל-אניב נגד זיון גרמניה היתה פעולה נגד המדינה. אני חושב סזו היתה פעולה בעד המדינה ובעד העס היהודי. מותר לראס הסלטון המבצע לחסוב לא כמוני. אבל, איני רוצה שבגלל זה יאסרו את הסובתים באסמה של הסתתפות כפעולה נגד המדינה. האם אחן לו את הסמכות לפעול כן?

הצעתנו היא:

- (1) ועדת הפנים קובעת, כי המטרה לא אחזה בעוד מועד באמצעים מתאימים נגד אנשי הסירור מציתי המכוניות ולא הגיבה כראוי על נסיונותיהם להגביל את חופש התנועה בחברות ובמועדים ועל ידי כך נחנה עידוד לפעולותיהם הנפועות הנוספות.
- (2) הועדה רואה בהיעדר חוקה או חוק יסודי סיערוך לחופש המצפון ויפריד את הדת מהמדינה, קורס מסייע להתפרעות ולאלימות מצד הכת הקנאית-דתית.
- (3) הועדה מוצאת, כי יש לבטל את חוק החירום (סעיף 111) ולהחליפו בחוק רגיל.
- (4) הועדה מסכמת את דעתה, כי על המטרה מוטלת החובה להגן על חרותו של האזרח ועל חופש תנועתו בפני מעשי-אלימות.
- (5) הועדה בוחרת בוועדת-מסנה לחקירת פרשת הצתת המכוניות.

היו"ר ב. מינץ :
ישנם עוד חברי ועדה טבידיהם הצעות ובודאי תהיינה עוד הצעות נוספות. אבל, נדברתי עם המפקח הכללי של המטרה, כי מאחר סלדבריו בעוד כ-10 ימים תסתיוס חקירת העצורים, הוא יופיע אז בפני הועדה וימסור את כל פרטי החלטות הענינים.

(הישיבה נסתיימה במעה 11.15)